

3937045 PHPH/M : สาขาวิชาเอก : สุขศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์; วท.ม.(สาธารณสุขศาสตร์)
คำสำคัญ : โปรแกรมสุขศึกษา/พฤติกรรมกรรมการป้องกันและควบคุมโรคพยาธิใบไม้ตับ

สารแก้ว กันทะวงศ์ : ประสิทธิผลของโปรแกรมสุขศึกษาในการป้องกันและควบคุมโรคพยาธิใบไม้ตับของประชาชนอำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง (EFFECTIVENESS OF HEALTH EDUCATION PROGRAM ON PREVENTION AND CONTROL OF OPISTHORCHIASIS AMONG PEOPLE IN KOKHA DISTRICT, LAMPANG PROVINCE)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : วสันต์ ศิลปสุวรรณ Dr.P.H., นิภา มนูญิจู วท.บ., สก.ม.,
ลักขณา เดิมศิริกุลชัย วท.บ., สก.ม., 197 หน้า ISBN 974-662-327-3

โรคพยาธิใบไม้ตับ นับเป็นปัญหาสาธารณสุขที่บั่นทอนสุขภาพของประชาชน กล่าวคือเป็นสาเหตุหนึ่งของโรคมะเร็งตับ มะเร็งในท่อน้ำดี นิ่วในถุงน้ำดีและเสียชีวิตในที่สุด จังหวัดลำปางเป็นจังหวัดหนึ่งในภาคเหนือที่ประสบปัญหาโรคพยาธิใบไม้ตับ การศึกษาแบบกึ่งทดลองครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมสุขศึกษาในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมป้องกันและควบคุมโรคพยาธิใบไม้ตับของผู้ติดโรคพยาธิใบไม้ตับอำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง ซึ่งดำเนินการโดยหัวหน้าหมวดและอาสาสมัครสาธารณสุข โดยกำหนดให้บ้านสาต ตำบลวังพร้าว เป็นหมู่บ้านทดลอง บ้านมะกอก-นาบัว ตำบลไหล่หิน เป็นหมู่บ้านเปรียบเทียบ กลุ่มตัวอย่างอายุระหว่าง 20-65 ปี กลุ่มทดลอง จำนวน 48 คน กลุ่มเปรียบเทียบจำนวน 50 คน ระยะเวลาดำเนินการตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนพฤษภาคม 2541 รวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และผลการตรวจอุจจาระจำนวน 3 ครั้ง

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า โปรแกรมสุขศึกษาที่ดำเนินการสามารถส่งผลให้ประชาชนในหมู่บ้านรับรู้ว่าคุณเองมีโอกาสเสี่ยงต่อการเป็นโรคพยาธิใบไม้ตับ รับรู้ผลดีของการปฏิบัติตนในการป้องกันและควบคุมโรคพยาธิใบไม้ตับ ปฏิบัติตนในการป้องกันและควบคุมโรคพยาธิใบไม้ตับถูกต้องเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำให้อุบัติการณ์ของการติดโรคพยาธิใบไม้ตับลดลง ดังนั้น จึงควรพิจารณานำวิธีการดำเนินการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับนี้ไปประยุกต์ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมประชาชนในท้องถิ่นอื่น ๆ ต่อไป